

1935, a té žádosti bylo po delším řízení vyhověno usnesením ze dne 20. července 1937. Tomuto povolení, jak je ze spisů zřejmé, předcházelo rozhodnutí rekursního soudu, který k rekursu společnosti do zamítnutí opovědi usnesením rejstříkového soudu ze dne 4. června 1937 zrušil napadené usnesení a uložil prvému soudu, aby po právní moci o opovědi znovu rozhodl (usnesení ze dne 19. června 1937). Ve zrušovacím usnesení vyslovil rekursní soud názor, opíraje se o předpisy vládn. nař. č. 137/1934 Sb. z. a n. a o vyhlášku ministerstva zemědělství, vydanou podle § 8 uved. nař., že opovídací společnost byla zřízena zákonem, že má svou samostatnou existenci nejen před zápisem do obchodního rejstříku, ale i bez tohoto zápisu, a že její zápis do obchodního rejstříku může mít pouze povahu deklaratorní evidence bez účinku konstitutivního. Tomu usnesení nebylo odporováno a stalo se pravoplatným.

Podle § 6 zák. č. 100/1931 Sb. z. a n. jest účastníkem ten, kdo může býti rozhodnutím soudu ve svých právech přímo dotčen, nebo kdo uplatňuje právní zájem, aby soud učinil nějaké rozhodnutí. Předpokladem jest tedy hmotněprávní poměr určité osoby k tomu, co jest předmětem nesporného řízení, jehož výsledkem mohou býti její vlastní zájmy dotčeny (rozh. č. 12428, 13171 Sb. n. s.).

V souzeném případě neměli stěžovatelé žádný hmotněprávní poměr k tomu, co bylo předmětem nesporného řízení, to jest zápis Československé obilní společnosti do rejstříku, aby zápisem tím mohly býti přímo dotčeny jejich vlastní zájmy.

Možný vliv zápisu Československé obilní společnosti do obchodního rejstříku na výsledek sporů stěžovatelů s jmenovanou společností a na úspěšnost stížností, vznesených rekurenty na nejvyšší správní soud ve věcech týkajících se též jmenované společnosti, nezakládá hmotněprávní poměr stěžovatelů k řečenému zápisu a může jíti nejvýš o nepřímé dotčení jejich zájmů.

Na stížnosti nynějších stěžovatelů proti povolenému zápisu lze pohlížeti jen jako na upozornění soudu — které jinak přísluší v zájmu veřejnosti každému občanu, aby soud zakročil podle čl. 26 obch. zák. — na možné vady zápisu, který by neodpovídal pravdě a zákonu, avšak tím se nestali ještě účastníky řízení, a to ani tehdy, bylo-li přes jejich upozornění setrváno na provedeném zápisu. Nepřísluší jim proto ani oprávnění k rekursu a jejich dovolací rekursy byly tudíž odmítnuty.

Čís. 16775.

Dědická přihláška k celé pozůstalosti se nemůže opíratí současně o zákon a o závěť, ledaže by se dědic přihlásil ze zákona pod podmínkou, že závěť bude prohlášena za neplatnou.

Kdo nepodal dědickou přihlášku opřenou o zákonem uznaný delační důvod, není účastníkem pozůstalostního řízení (§ 6 zák. č. 100/1931 Sb. z. a n.) a není oprávněn k rekursu ani do nařízení soupisu pozůstalosti, ani do odkázání na pořad práva s pohledávkami proti pozůstalosti.

(Rozh. ze dne 3. března 1938, R I 82/38.)

K pozůstalosti po Mr. Ph. Františku L., zemřelém dne 27. června 1935 se zanecháním poslední vůle ze dne 16. června 1935, v níž byla ustanovena universální dědičkou Augusta S., učinily dědické přihlášky jednak uvedená dědička, a to bezvýmínečně z uvedeného testamentu, jednak zůstavitelovy neteře, které však v dědických přihláškách neuváděly žádný delační důvod, nýbrž se odvolávaly v nich jen na zůstavitelův úmysl v poslední vůli výslovně neuvedený a opíraly své nároky o kvasifideikomisární substituci. Mimo to přihlášily své pohledávky, jež jim prý přísluší proti pozůstalosti a které Augusta S. popřela. Krom toho se přihlásila k řečené pozůstalosti Marie P. s výhradou soupisu ze staršího testamentu ze dne 19. ledna 1935. Rozsudkem pro uznání krajského soudu v Ch. ze dne 9. dubna 1937, Ck Ia 610/36-18, byla testamentární dědička na žalobu zůstavitelových neteří uznána povinnou uznati platnost dědické ústní dohody tohoto znění: »Neteře zůstavitelvy Klementina K., MUDr. Marie L.-A., ing. Mr. Ph. Emilie L.-K. a ing. Olga L. berou na vědomí a souhlasí s tím, že vkladní knížka spořitelny v L., nacházející se dodnes v držení Augusty S. a znějící asi na 21.000 Kč a mající pravděpodobně č. 8844, nepatří do pozůstalosti, nýbrž jest soukromým vlastnictvím Augusty S. a byla do aktiv pozůstalosti neprávem a mylně zařaděna; tytéž zákonné dědičky zavazují se rukou společnou a nerozdílnou uvolniti z čistého jmění pozůstalosti Augustě S. částku 7.000 Kč, slovy: sedm tisíc Kč. Zbytek čistého jmění pozůstalostního obdrží jmenované zákonné dědičky, každá ideální jednou čtvrtinou čisté hodnoty pozůstalosti, která jim bude dána k volné dispozici a výplatě po úmrtí Augusty S. proti předložení jejího úmrtního listu. Celá čistá pozůstalostní hodnota po zaplacení dědické daně a poplatků, které vyměří příslušný úřad, jakož i po úhradě daní, dávek a případných jiných poplatků, dále nákladů za projednání pozůstalosti, jakož i po srážce ostatních dluhů pozůstalostních a útrat projednání pozůstalosti uložena bude způsobem sirotčí jistoty požívajícím. Augusta S. bude po celou dobu svého života pobírat a užívat veškerých užitků a výtěžků tohoto uloženého kapitálového jmění, aniž však smí ztenčiti kapitálovou substanci«, dále splniti uvedenou dědickou dohodu a k jejímu splnění učiniti veškerá nutná opatření, zejména spolupodepsati příslušné podání ihned na vyzvání u Dra Stanislava V., advokáta v P., jež se týká této dědické dohody, jakož i spolupodepsati návrh na vydání odevzdací listiny, který bude obsažen v příslušném podání v tomto znění: »Okresní soud v L. jako soud pozůstalostní odevzdává tímto pozůstalost po zesnulém Mr. Ph. Františku L., nájemci lékárny v L. (Nová lékárna) se

zanecháním poslední vůle v důsledku sjednané dědické dohody takto: (následuje znění výše uvedené dědické dohody). Dědické nároky uvedených zákonných dědiček i testamentární dědičky Augusty S. jsou vykázány bezvýminečně dědickými přihláškami ze dne 17. července 1935 a byly na soud přijaty usnesením okresního soudu v L. jako soudu pozůstalostního ze dne 22. července 1935 D I 148/35. Uvedené dědičky zaplatí v poměru svých dědických nápadů, to jest každá jednou čtvrtinou z pozůstalostního jmění pozůstalostní dluhy, dávky, poplatky a útraty. Projednání pozůstalosti prohlašuje soud tímto za skončené« — to vše ve smyslu uzavřené dědické dohody a ujednání, resp. v případě nedodržení jest oprávněna žalující strana na základě tohoto rozsudku v uvedeném znění dědickou dohodu soudu ke schválení a odevzdání pozůstalosti předložit do 14 dnů pod exekuci. Pozůstalostní soud vycházejí z názoru, že se výše jmenované zůstavitelovy neteře přihlásily jednak z testamentu z 15. června 1935, jednak ze zákona, I. odkázal je na pořad práva, II. stejně tak je odkázal na pořad práva s pozůstalostními pohledávkami a nařídil k návrhu testamentární dědičky Augusty S., která omezila za pozůstalostního řízení dědickou přihlášku na výminečnou, aby byl zřízen soupis pozůstalosti (§ 92 nesp. pat.). Rekursní soud nevyhověl rekursům jmenovaných zůstavitelových neteří. Důvody: Stěžovatelky sice správně ukazují na to, že rozsudkem krajského soudu v Ch. ze dne 9. dubna 1937, č. j. Ck Ia 610/36, byla Augusta S. uznána povinnou splnití ujednanou s nimi dědickou dohodu a spolupodepsati podání takového obsahu pro pozůstalostní soud, že pozůstalostní soud o této dohodě byl zpraven a uložil jejich zástupci, aby předložil nástin odevzdací listiny, přizpůsobený obsahu uvedeného rozsudku, což bylo splněno, avšak přehlížejí, že Augusta S. odepřela podepsati ujednání a že obsah poslední vůle mezi dědičkami zůstal sporný. Dědička Augusta S. nyní vůbec neuznává dědické nároky uplatňované stěžovatelkami k pozůstalosti. Jde tudíž o sporné právo dědické, které podle § 125 nesp. pat. musí býti zjištěno pořadem práva. Augusta S. opírá své právo o poslední vůli, jejíž pravost stěžovatelky uznávají, kdežto stěžovatelky opírají své nároky jen o výklad poslední vůle a zákon, byly tudíž podle §§ 126 a 127 nesp. pat. právem odkázány na pořad práva. Neprávem ovšem stěžovatelky tvrdí, že věc, o niž jde, byla již rozhodnuta, neboť usnesení z 25. ledna 1936, č. j. D I 148/35-61, a rozsudek vydaný ve sporu Ck Ia 610/36-18 se týkaly jiného předmětu. Není důvodná ani výtka, že pozůstalostní soud neprovedl zkoumání dědických práv stěžovatelek, neboť z pozůstalostních spisů vyplývá pravý opak toho. Stěžovatelky byly také o věci slyšeny. Pozůstalostní soud neměl žádných dostatečných důvodů a ani možností, aby za zjištěného stavu odevzdal pozůstalost dle tvrzené dohody. Pokud byly stěžovatelky odkázány s přihlášenými svými pohledávkami na pořad práva, jest opatření to dle ustanovení § 126 nesp. pat. odůvodněno, když testamentární dědička správnost jejich pohledávek neuznala. Nesporný soudce nemůže míti zření na tvrzenou do-

hodu, když Augustou S. jako dědičkou není uznávána za závaznou. Nelze souhlasiti s názorem, že pozůstalostní soud je vázán svým rozhodnutím, jímž byly dědičky vyzvány k předložení nástinu odevzdací listiny, poněvadž je to pouhé opatření týkající se postupu řízení, a nelze proto tu použití ustanovení § 32 zák. č. 100/1931 Sb. z. a n. Stěžovatelky právem dovozují, že Augusta S. přihlásila se k pozůstalosti z poslední vůle bezpodmínečně, takže změna její přihlášky v podmíněčnou a výhradou inventáře není podle § 806 obč. zák. možná, avšak jest přihlížeti k tomu, že se k pozůstalosti přihlásila s dobrodinným inventáře další dědička Marie P., jejíž právní zástupce při roku dne 18. října 1937 důvodně navrhl zřízení soudního inventáře. Ostatně si stěžovatelky činí nárok na vydání pozůstalosti po smrti dědičky Augusty S., takže jest tu podle § 92, odst. 2, č. 3 nesp. pat. i důvod ke zřízení inventáře z moci úřední.

Nejvyšší soud zrušil z podnětu dovolacího rekursu jak usnesení rekursního soudu, tak i usnesení pozůstalostního soudu, jímž dovolací stěžovatelky byly odkázány na pořad práva pro kolisi dědičských přihlášek, a prvému soudu uložil, aby v pozůstalostním řízení pokračoval, jakmile tomu nebude vaditi dědičná přihláška Marie P., rovněž odkázané na pořad práva, jinak, pokud bylo napadeno rozhodnutí o nařízení soupisu pozůstalosti a o odkázání dovolacích stěžovatelek na pořad práva s jejich pohledávkami za pozůstalostí Františka L., jejich dovolací rekursy zamítl.

Důvody:

Nejvyšší soud vyložil v rozh. č. 1751, 4729, 11472, 14478, 16631 Sb. n. s., že soud musí sice přijmouti každou dědičskou přihlášku, podanou v předepsané formě (§ 122 nesp. pat.), ale že má odmítnouti dědičné přihlášky zřejmě nezákonné, zcela libovolné a žádným důvodem delačním nepodložené, když je předem jisto, že ten, kdo se jako dědic přihlašuje, nemá dědičského práva a že přihláška nemůže proto vésti k odevzdání pozůstalosti.

Dědičná přihláška dovolacích stěžovatelek je právě takovou přihláškou, která nemá předepsanou formu, neboť není podložena žádným delačním důvodem. Dovolací stěžovatelky se totiž odvolávají na úmysl zůstavitele, o němž jsou však nuceny uznati, že v poslední vůli (jen nevhodnou stylisací?) není vyjádřen, a opírají se proto o jakousi jimi tak nazývanou quasifideikomisární substituci. Poněvadž však delační důvod je buď zákon, testament nebo dědičná smlouva, a quasifideikomisární substituce není takovýmto důvodem, je zřejmo, že jejich dědičná přihláška nemá předepsanou formu a že neměla proto býti na soud přijata.

Stalo-li se tak přece, nemá to žádného hmotněprávního významu pro odevzdání dědictví, neboť chybou soudu nemůže býti nahrazen dovolacím stěžovatelkám scházející po případě jimi neuplatňovaný de-

lační důvod. Ale bez delačního důvodu soudu prokazaného nikomu nemůže býti pozůstalost odevzdána (§§ 799, 819 obč. zák. a § 174 č. 2 nesp. pat.).

Neuplatňovaly-li dovolací stěžovatelky žádný delační důvod jim svědčící, není tu vůbec kolise jejich dědické přihlášky, která vlastně žádnou dědickou přihláškou není, s dědickou přihláškou Augusty S. z testamentu, a usnesení obou nižších soudů jsou proto podle § 41, písm. h), zák. č. 100/1931 Sb. z. a n. zmatečná, ježto, konstruuje si kolisi dědických přihlášek, které tu není, jsou tak nedostatečná, že je nelze ani bezpečně přezkoumati.

Pokud tudíž dovolací stěžovatelky neučiní dědickou přihlášku vyhovující §§ 121, 122 nesp. pat. a § 799 obč. zák., nepřekáží nic pozůstalostnímu soudu, aby v pozůstalostním řízení dále nepokračoval. Zejména mu nebude na překážku rozsudek krajského soudu v Ch. ze dne 9. dubna 1937 č. j. Ck Ia 610/36, který nebyl vynesena ve sporu o právo dědické a neřešil kolisi dědických přihlášek, které tu, jak vpředu uvedeno, není. Tento rozsudek tvoří sice právo mezi stranami, pokud představuje judikátní závazek Augusty S., ale ani on nenahrazuje dovolacím stěžovatelkám scházející delační důvod. Proto se onen rozsudek nemůže státi důvodem pro dědickou posloupnost dovolacích stěžovatelek, neboť je nanejvýše částečným vzdáním se dědictví testamentární dědičce napadlého, a to vzdáním se ve prospěch dovolacích stěžovatelek a tedy pouhým darováním s její strany, kterým se uskutečňuje pouze singulární posloupnost v rozsahu v něm uvedeném. Bude možno naň toliko poukázati způsobem naznačeným v § 174 č. 2 nesp. pat., avšak tak, že odevzdací listinou, pokud tomu nebude vaditi zatím nevyřešená kolise mezi dědickou přihláškou Marie P. ze staršího testamentu ze dne 19. ledna 1935, bude celá pozůstalost odevzdána Augustě S. jako dědičce, která se přihlásila z testamentu z 15. června 1935 bezvýmínečně s poukazem na její částečné vzdání se dědictví ve prospěch dovolacích stěžovatelek.

Návrh odevzdací listiny pojatý do rozsudku vpředu uvedeného nezavazuje pozůstalostní soud k ničemu, neboť nemůže cestou sporu býti pozůstalostnímu soudu předpisováno, jak má zníti odevzdací listina, kterou bude teprve třeba vydati, nemluvě ani o tom, že návrh ten na-prosto neodpovídá § 174 nesp. pat. a §§ 799, 819 obč. zák.

Jest dodati, že pokud první soud pohlížel na věc tak, že dovolací stěžovatelky podaly jak dědickou přihlášku ze zákona, tak z testamentu, přehlédl ustanovení § 808 obč. zák., z něhož je zřejmé, že taková kumulace dědických důvodů není možná u dovolacích stěžovatelek, které, kdyby tu nebylo testamentu Františka L., byly by jeho dědičkami ze zákona. Ale taková kumulace jest i pojmově nemožná, neboť nelze se přece přihlásiti ze zákona k celé pozůstalosti, leda za současného popření platnosti testamentu tu jsoucího, jímž bylo pořízeno rovněž o celé pozůstalosti, který však dovolací stěžovatelky nejen popřely, ale dokonce podle názoru prvního soudu se z něho i přihlásily za dědičky.

Taková kumulace by byla možná jen tehdy, kdyby dědická přihláška ze zákona byla podána pod podmínkou, že testament bude prohlášen za neplatný, ale dovolací stěžovatelky nic podobného neprohlásily, a proto názor, z něhož nižší soudy vycházely, jako by tu byla kolise dědických přihlášek, ježto se prý dovolací stěžovatelky přihlásily za dědičky ze zákona i z testamentu, je mylný a způsobil, že jejich rozhodnutí sama sobě odporují a jsou tedy zmatečná.

Z těchto důvodů netřeba se zabývatí vývody dovolacích stěžovatelek v jejich dovolacím rekursu.

Jak vpředu bylo dovedeno, nejsou dovolací stěžovatelky dědičkami po Františku L., neboť nepodaly dědickou přihlášku opřenou o nějaký zákonem uznaný delační důvod a důvod ten ovšem ani nedokázaly. Nejsou proto účastnicemi pozůstalostního řízení (§ 6 zák. č. 100/1931 Sb. z. a n.) a bylo jejich dovolací rekursy odmítnouti podle § 37 uved. zák., pokud si stěžovaly do nařízení soupisu pozůstalosti a do odkázání na pořad práva s pohledávkami za pozůstalostí. I rozsudek krajského soudu v Ch. vpředu uvedený propůjčuje jim ve skutečnosti toliko judikátní nárok p r o t i d ě d i č c e Augustě S., který však jim postavení účastnic pozůstalostního řízení nepropůjčuje.

Čís. 16776.

Smlouva, kterou se žena, s níž ženatý muž udržoval cizoložný poměr, zavázala zajistiti mu výměnek anebo vyplatiti mu odškodné, přiči se dobrým mravům, směřovala-li ona smlouva vpravdě k pokračování v cizoložném poměru, který se měl po uskutečnění očekávané rozluky dosavadního manželství změnit v manželský svazek se slibující ženou.

(Rozh. ze dne 3. března 1938, Rv I 85/37.)

K odůvodnění žaloby, kterou se žalovaná domáhá zaplacení 40.000 Kč s přísl., přednesl žalobce, že udržoval se žalovanou několik let milostný poměr, což vedlo k tomu, že jeho manželství s jeho manželkou bylo z jeho viny rozvedeno, že žalovaná stále naléhala na žalobce, aby se s ní oženil a aby se jako její budoucí manžel k ní přistěhoval, že proto žalobce dne 9. dubna 1933 sjednal se žalovanou písemnou smlouvu, podle které se žalovaná zavázala, že žalobce jako svého budoucího manžela k sobě vezme, že mu na své usedlosti č. p. 18 v Č. zajistí dostatečný výměnek a byt v ceně asi 3.000 Kč ročně a že mu vyplatí 40.000 Kč, kdyby žalobce pro sváry, nemoc, rodinné poměry nebo pro jiné zavinění žalované nemohl u ní zůstat, dále že téhož dne se žalobce podle onoho ujednání k žalované nastěhoval a žil s ní jako muž a žena, vedl jí její značné hospodářství v době od 10. dubna 1933 do 14. července 1933, při čemž konal všechny hospodářské práce, konečně, že se po jeho onemocnění žalovaná zdráhala podepsati vkladu